

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

สุธามาต อูชชิน¹

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปทุมพร เปี้ยถนอม

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทความวิจัย

รับต้นฉบับ: 16 มิถุนายน 2563 วันแก้ไข: 6 สิงหาคม 2563 รับผิดชอบ: 13 สิงหาคม 2563

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอน ในเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 151 คน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความสอดคล้องดัชนี IOC ระหว่าง 0.6-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.985 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา

¹การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึง สุธามาต อูชชิน มหาวิทยาลัยรามคำแหง E-mail : sutamas.ujjin@gmail.com

A STUDY OF TEACHERS' OPINIONS TOWARD ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN SCHOOL NETWORK 49 UNDER KHLONG SAM WA DISTRICT, BANGKOK METROPOLIS

Sutamas Ujjin ¹

Ramkhamhaeng University

Patumphorn Piatanom

Ramkhamhaeng University

Research Article

Received: 16 June 2020 Revised: 6 August 2020 Accepted: 13 August 2020

This survey research aimed to examine and compare academic leadership of school administrators as perceived by teachers working in school network 49 under Khlong Sam Wa district, Bangkok Metropolis. The study sample consisted of 151 teachers who worked in school network 49 under Khlong Sam Wa district, Bangkok Metropolis in 2019 academic year, categorized according to levels of education and work experiences. The instrument was a 40-item questionnaire querying about opinion about academic leadership of school administrators. The questionnaire's IOC index and reliability were 0.6-1.00 and 0.985, respectively. The statistics for data analysis were frequencies, percentages, arithmetic means, standard deviations, the t-test, and the one-way analysis of variance.

The findings revealed 1) a high level of overall and each aspect of academic leadership of school administrators, and 2) no significant difference among teachers with different levels of education and work experience.

Keywords: Leadership, Academic leadership, School Administrator.

¹Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Sutamas Ujjin
Ramkhamhaeng University E-mail: sutamas.ujjin@gmail.com

บทนำ

การศึกษานับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม หล่อหลอมให้เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของชาติ ซึ่งจะช่วยพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไปได้ การจัดการศึกษาที่ดีจึงต้องทำให้บุคคลได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม พึ่งพาตนเองได้ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาของชาติให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการสื่อสาร และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งถือเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีศักยภาพเทียบเท่ามาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ สถานศึกษาจึงต้องอาศัยการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ อันเป็นงานหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย เนื่องจากคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ (เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา จึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างมืออาชีพ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะผลักดันให้ภารกิจของสถานศึกษาลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยมีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน กำกับดูแลและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพ และมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนอยู่เสมอ ก็จะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีคุณภาพ ครูและบุคลากรเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทำให้บรรยากาศของสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และนำไปสู่การรวมพลังเพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

จากรายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2561/2562 พบว่า ปัญหาเชิงคุณภาพคือสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังสอนแบบบรรยายเนื้อหา ทำให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ได้น้อย และมีความแตกต่างด้านคุณภาพอย่างมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนจากการประเมินผลทั้งภายในประเทศ (O-NET) และเปรียบเทียบกับระหว่างประเทศ (PISA) ยังคงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์และเป้าหมายของการศึกษาชาติ จึงเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ และเรียนรู้ที่จะพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด นำไปสู่การยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นจนบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. ระดับการศึกษา
 - 1.1 ปริญญาตรี
 - 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - 2.1 น้อยกว่า 5 ปี
 - 2.2 5-10 ปี
 - 2.3 10 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม

- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา
 2. ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน
 3. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ
 4. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 227 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 151 คน โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Cohen, Manion and Morrison (2011)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดและงานวิจัยของ กันยารัตน์ ศรีเนตร (2559) ดุจฤทัย โพนนอก (2559) บุญพา พรหมณะ (2559) มานพ ศรีโกตะเพชร (2559) บาลกีส กาศา (2560) ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2560) วิเชียร วรรณภากร (2560) ศราวุธ ทองอากาศ (2560) ศิริมา พันสอาด (2560) และเสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560) ได้ขอขอยืมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน นำไปหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำและการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ นำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruency: IOC)

พิจารณาข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องดัชนี IOC ระหว่าง 0.6-1.00 ซึ่งผลการวิเคราะห์ไม่มีข้อที่ตัดทิ้งหรือปรับปรุง และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .985

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร และขอความอนุเคราะห์จากครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในการแจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 11-20 มีนาคม 2563 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติการสอนในเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าเฉลี่ย (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่า t-test และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่า One Way Analysis of Variance

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	M	S	ระดับ
ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	4.12	.56	มาก
ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน	4.10	.58	มาก
ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.16	.55	มาก
ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.15	.57	มาก
รวม	4.13	.52	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	M	S	M	S		
ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	4.17	.521	4.03	.624	1.444	.151
ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน	4.15	.556	3.99	.619	1.600	.112
ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.17	.563	4.15	.528	.1910	.849
ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.20	.538	4.04	.630	1.623	.107
รวม	4.17	.508	4.05	.544	1.324	.188

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		10 ปีขึ้นไป		F	p
	M	S	M	S	M	S		
ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	4.01	.48	4.03	.60	4.20	.56	2.117	.124
ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน	4.02	.62	4.05	.61	4.14	.55	.622	.538
ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ	3.99	.69	4.19	.51	4.22	.49	2.192	.115
ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.04	.62	4.12	.66	4.20	.51	.997	.372
รวม	4.01	.56	4.10	.54	4.19	.49	1.489	.229

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญจะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐาน เพราะผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษา ณ ปัจจุบัน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานด้านวิชาการเป็นอย่างดี เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดำเนินการทำงานเชิงรุกด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเท เพื่อแสวงหาแนวทางที่จะส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มตามศักยภาพ และดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการจัดบรรยากาศของสถานศึกษาให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างขวัญกำลังใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนางาน

วิชาการ พัฒนาด้านวิชาชีพ และพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุจฤทัย โพนอก (2559) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนปอทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนปอทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พัชรภรณ์ จันทพล (2559) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทที่ชัดเจนในการเป็นผู้นำเพื่อพัฒนา งานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างสูงสุด ทั้งในด้านการวางแผนงานวิชาการ การดำเนินการตามแผนงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานด้านวิชาการด้วยความมุ่งมั่น และทุ่มเทสุดความสามารถ ทำให้ครูทุกคนได้เห็นถึงการแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผลการวิจัยจึงพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บาลกีส กาษา (2560) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอรังษิงบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร เทพสีดา (2560) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา ทำให้เกิดบรรยากาศของการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีโอกาที่จะใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการกับครูผู้สอนอยู่เสมอ ผลการวิจัยจึงพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญพา พรหมณะ (2559) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ บุญป็น

(2559) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จึงควรมีการสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป โดยเปิดโอกาสให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาผลงานของตนเอง รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการศึกษาต่อและการขอเลื่อนวิทยฐานะของครูในสถานศึกษา

2. จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการนิเทศและประเมินผลด้านการสอนให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการของสถานศึกษาในระยะยาวต่อไปในอนาคต โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องติดตามตรวจสอบงานวิชาการและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจน เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง โดยให้ข้อเสนอแนะเชิงบวกและแสดงออกถึงความเป็นกัลยาณมิตร

3. จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

3.1 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ชัดเจน สามารถเป็นต้นแบบได้ สำนักงานเขตคลองสามวา จึงควรมีการศึกษาข้อมูลและนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวาต่อไป

3.2 ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายโรงเรียนที่ 49 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูเป็นตัวแปรที่ไม่สอดคล้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แต่ก็สามารถนำผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดกรอบการอบรม ตลอดจนพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบครอบคลุม ในด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการนิเทศและประเมินผล ด้านการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา หรือการวิจัยเชิงคุณภาพในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กันยารัตน์ ศรีเนตร. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดุจฤทัย โพนนอก. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนบ่อทอง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บาลกีส กาศา. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. การค้นคว้าอิสระ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญพา พรหมณะ. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- พัชราภรณ์ จันทพล. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูริย์ บุญปิ่น. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์.
- มานพ ศรีโกตะเพชร. (2559). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิเชียร วรรณภาร. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขต อำเภอเมือง จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศราวุธ ทองอากาศ. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัด จันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี.

- ศิริมา พันสอาด. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ คลองใหญ่ จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพร เทพสีดา. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุค ดิจิทัล*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education (7th ed.)*. New York: Routledge.